

מסגרות מדיה
כתב עת ישראלי לתקשורת

מערכת כתב העת

אלי אברהם (אוניברסיטת חיפה)

תמר אשורי (אוניברסיטת בן-גוריון)

ז'רום בורדון (אוניברסיטת תל-אביב)

יאיר גילי (המכללה ע"ש זינמן במכון וינגייט)

אייל זנדברג (המכללה האקדמית נתניה)

נחמה לאור-דרורי (סמנכ"ל אסטרטגיה ומחקר, הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו)

עליזה לביא (אוניברסיטת בר-אילן)

דליה לירן-אלפר (המכללה למינהל – המסלול האקדמי)

לאה מנדלזיס (המכללה האקדמית ספיר)

מוטי נייגר (יו"ר האגודה הישראלית לתקשורת, המכללה האקדמית נתניה)

תמיר שפר (האוניברסיטה העברית)

מסגרות מדיה

כתב עת ישראלי לתקשורת

1

עורך

מוטי נייגר

תשס"ח

האגודה הישראלית לתקשורת

הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו

הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס, האוניברסיטה העברית, ירושלים

**Media Frames:
Israeli Journal of Communication**

Motti Neiger, Editor

עריכת לשון: איתי דרור
עיצוב השער: ליאור ניגר
ההפצה: הוצאת מאגנס
ת"ד 39099, ירושלים 91390, טל' 02-6586659, פקס' 02-5633370
www.magnespress.co.il

©

כל הזכויות שמורות
לאגודה הישראלית לתקשורת
בית הספר לתקשורת
המכללה האקדמית נתניה
רח' האוניברסיטה 1,
נתניה, 42365

אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לתרגם,
לאחסן במאגר מידע, לשדר או לקלוט
בכל דרך או בכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני
או אחר כל חלק שהוא מהחומר שבספר זה.
שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר הכלול בספר זה
אסור בהחלט אלא ברשות מפורשת בכתב מהמוציא

מסת"ב 978-965-493-337-7 ISBN

נדפס בישראל
סדר ועימוד: רחל שמיר, רחובות

תוכן העניינים

ז	מוטי נייגר פתח דבר
ט	נורית דאבוש דבר יו"ר מועצת הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו
יא	מנשה סמירה דבר מנכ"ל הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו
	מאמרים מקוריים
1	תמר ליבס וזוהר קמפף שחור, לבן וגוונים של אפור: פלסטינים בתקשורת באינתיפאדה השנייה
27	ענת פירסט ושרון רמר-ביאל מ'סבאל'ה ירוק' ועד 'להוריד את הזקנים מהכביש': ייצוגי זקנה בתוכנית הקטירה 'ארץ נהדרת' בתקופת הבחירות 2006
61	רפאל כהן-אלמגור ועמית רהט טיפול בתלונות בארגוני תקשורת: ראייה השוואתית
	מאמרים מתורגמים
95	יריב צפתי ויונתן כהן תפיסת השפעת התקשורת ולגיטימיות דמוקרטית: המקרה של מתנחלי עזה
125	צבי רייך מהפכה טכנולוגית בעיתונות? רוב המידע החדשותי עדיין זורם בטלפון (ובנייד)

סקירות ודוחות מחקר

- יורם פרי
שינויים קוסמטיים או שינויים מהותיים?
153 יחסי תקשורת-ביטחון בראשית המאה העשרים ואחת

- מירה משה
169 השיח הפרלמנטרי בנושא הרגולציה של הטלוויזיה המסחרית

- תמר אשורי
183 מרחק ראוי: בין הלוקלי לגלובלי – הפקות בין-לאומיות של סרטי תעודה טלוויזיוניים

סקירת ספרים

- שמואל (סאם) ליימן-וילצייג
199 על ספרו של גבריאל וימן: Terror on the Internet The New Arena,
the New Challenges

- ירון אזרחי
205 בעקבות ספרו של דן כספי: 'סליחה, תקלה – דעיכתה של רשות השידור

- 208 תקצירי המאמרים המקוריים באנגלית

פתח דבר

לבנה נערמת על לבנה ולבסוף עומד בניין, עץ נשתל ליד עץ ולבסוף יער. שינויים כמותיים הופכים בסופו של דבר לשינויים איכותיים. מספרם של חוקרי התקשורת מתרבה משנה לשנה, מספרם של המחקרים האיכותיים המוצגים בכנסים של האגודה הישראלית לתקשורת עולה. הדור הצעיר, זה שלמד 'תקשורת' בלימודי התואר השלישי ולא הגיע אליה מדיסציפלינות קרובות, הופך לדור הביניים, פועל במקביל לדור ותיק פורה ומעודכן, ובחלקו משמש כראשי חוגים ומסלולים.

הופעתו של כתב עת המשותף לכלל חוקרי התקשורת בישראל, בשיתוף ובגיבוי הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו, מסמן שמחקר התקשורת בישראל הגיע לפרקו. זהו הפרק שבו אפשר לייסד כתב עת עצמאי לתחום התקשורת מתוך ביטחון שקיים מחקר איכותי ומקורי רב הראוי לפרסום.

בכנס הבין-לאומי החשוב של ה-ICA (International Communication Association) שהתקיים בסן-פרנסיסקו, הופיעו יותר מארבעים חוקרי תקשורת ישראלים. נתון זה מצביע על אחד המאפיינים הבולטים של מחקר התקשורת בישראל: צמיחתה של "מסה קריטית" מחקרית. עשרות מחקרים מצוינים, המתפרסמים במיטב כתבי העת בעולם, מציבים את החוקרים הישראלים בחזית המחקר, ואלו מצדיקים את המימרה "אין נביא בעירו". הד ההצלחה הזו נותר חבוי בין כותלי האקדמיה, ולעתים, אם להודות על האמת, בין חבריו של המחבר, הקוראים כמוהו באותו כתב העת, ותו לא.

מכאן שמטרתו המרכזית של כתב העת 'מסגרות מדיה' היא לקיים דיאלוג. דיאלוג שבו חוקרי התקשורת בישראל יהפכו לנביאים בארצם הם; ישוחחו בינם לבין עצמם, ידברו עם חוקרים מזרמים שונים במחקר התקשורת ועם עמיתים באקדמיה מדיסציפלינות קרובות במדעי הרוח והחברה; עם 'אנשי השטח' – עיתונאים ורגולטורים, שלרבים מהם תארים בתקשורת, וכתב עת בעברית יכול להפוך את המחקר לנגיש ושימושי עבורם; עם ציבור הסטודנטים ועם המורים לתקשורת, שמאמרי כתב העת יהיו להם ולסטודנטים לעתיד כלי זמין, בעל רמה גבוהה, להיכרות עם העדכניים שבמחקרי התקשורת.

תהליך לידתו של כתב העת הזה התרחש בשנה האחרונה, אך הורתו רבת שנים. ניסיונות להקמת כתב עת לחקר תקשורת סבלו לאורך השנים מבעיות שונות שיש יסוד טוב להאמין שכתב עת זה יתגבר עליהן. תקווה זאת נעוצה בכך שאת כתב העת מלווים, אקדמית ופיננסית, שני גופים: האגודה הישראלית לתקשורת, ארגון הגג של כלל חוקרי התקשורת בישראל, והרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו, שרואה בכתב העת תרומה אמיתית למטרות הרשות, ובכללן הבנת ההשלכות של תהליכים בתקשורת ובחברה על מפיקי התקשורת וצרכניה.

לפיכך, בחרנו לקרוא לכתב העת האקדמי בתקשורת 'מסגרות מדיה', מושג תאורטי המשמש מגוון רחב של חוקרי תקשורת. נקודת המוצא למחקר תקשורת באשר הוא היא ההבנה שיסודם של מוצרי המדיה בהבניה חברתית (social construction) באמצעות מיון חומרי המציאות וסידורם בתבנית בעלת משמעות. התבניות שהתקשורת מניחה על 'המציאות' – הלוא הן מסגרות המדיה (media frames) – יהיו פריזמה לחוקרי תקשורת פוליטית ודעת קהל כדי להבין את האפקטים הפוליטיים של תהליך הקניית המשמעות לעולם; יהיו כלי בידי חוקרי תקשורת ותרבות לפירוק השיח והמשמעויות שכל קהילה מקנה לנרטיבים שלה ולאלו המתחרים בהם. 'מסגרות מדיה' הוא גם שם המתייחס לעצמו (self reference), שכן כתב העת הוא מסגרת לעיסוק במדיה, ושתי השותפות להקמתו – האגודה הישראלית לתקשורת והרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו – גם הן 'מסגרות' בתחום המדיה.

לא המדרש עיקר אלא המעשה. אני רוצה לקוות שכוונתו, אופיו וכיוונו של כתב העת עולים מבין דפיו, מתוך תוכן העניינים ומתוך רשימת הכותבים. כיו"ר האגודה הישראלית לתקשורת קיבלתי על עצמי את ייסוד כתב העת ואת עריכת גיליונו הראשון. אך כיאה וכראוי נבחר עורך קבוע לכתב העת, פרופסור עקיבא כהן מאוניברסיטת תל אביב, ולצדו מערכת קבועה. אני מבקש לאחל לו ולכולנו שיהיה בית זה אכסניה של קבע למיטב, שיצמח מתוך אותה 'מסה קריטית' של מחקרי תקשורת, שיהיה בעל שם של איכות, ויצדיק, למען קוראיו, את רוח המחקר שאנו מקווים לנשוב במפרשיו – רלוונטיות לכאן ולעכשיו של התקשורת והחברה בישראל.

ד"ר מוטי נייגר